

Instantie Hoge Raad

Datum uitspraak 28-05-2019

Datum publicatie 28-05-2019

Zaaknummer 17/02033

Formele relaties Conclusie: ECLI:NL:PHR:2018:600

Rechtsgebieden Strafrecht

Bijzondere kenmerken Cassatie

Inhoudsindicatie

Overzichtsarrest vordering #BP, art. 51f.1, 361.2.b en 592a Sv, art. 36f Sr en art. 6:96 en 6:106 BW. Medeplegen hennepteelt in door verdachte gehuurde woning (art. 3.B Opiumwet), medeplegen diefstal elektriciteit d.m.v. verbreking in die woning (art. 311.1 Sr) en beschadiging woning (art. 350.1 Sr). Is 's Hofs toewijzing van bepaalde schadeposten begrijpelijk, nu het slechts **schattingen** betreft?

HR bespreekt aan de hand van zijn eerdere rechtspraak t.b.v. rechtspraak enige aandachtspunten die bij beoordeling vordering #BP een rol kunnen spelen. Daarbij gaat HR nader in op het begrip 'rechtstreekse schade', schade die voor vergoeding aan #BP in aanmerking komt – waaronder vermogensschade, immateriële schade en 'affectieschade' en 'verplaatste schade' (uitbreiding per 1-1-2019) -, wettelijke rente, hoofdelijke aansprakelijkheid, proceskosten, beoordeling en beslissing rechter en schadevergoedingsmaatregel.

#BP heeft aan zijn vordering ten grondslag gelegd dat desbetreffende schadeposten zien op schade aan woning van verdachte, welke schade gevolg is van bewezenverklarde feiten. Voorts heeft #BP zijn vordering onderbouwd door erop te wijzen dat schade aan woning voor een deel nog niet is hersteld en dat daarvoor nog te maken kosten zijn geschat. Gelet op hetgeen hiervoor, i.h.b. m.b.t. vermogensschade, is overwogen, is 's Hofs oordeel dat omstandigheid dat deze kosten zijn geschat niet aan toewijzing van die kosten in de weg staat, niet onbegrijpelijk en toereikend gemotiveerd. Volgt verwerping.

Uitspraak

HOGE RAAD DER NEDERLANDEN

STRAFKAMER

Nummer 17/02033

Datum 28 mei 2019

ECLI:NL:HR:2019:793

2.1

ARREST

op het beroep in cassatie tegen een arrest van het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, van 19 januari 2017, nummer 21/002441-16, in de strafzaak tegen [verdachte], geboren te [geboorteplaats] op [geboortedatum] 1990, hierna: de verdachte.

1 Geding in cassatie

2. Aan de beoordeling van het middel voorafgaande beschouwingen over de vordering van de #BP

Inleiding

2.1 Art. 51f Sv bepaalt dat diegene die **rechtstreeks schade** heeft geleden door een strafbaar feit, zich als #BP kan voegen in het strafproces met een vordering tot vergoeding van die schade. Op die vordering van de #BP is het materiële burgerlijk recht van toepassing. Los van een door de #BP ingestelde vordering kan de rechter ambtshalve de in art. 36f, eerste lid, Sr bedoelde schadevergoedingsmaatregel opleggen als en voor zover de verdachte jegens het slachtoffer naar burgerlijk recht aansprakelijk is voor de schade die door het strafbare feit is toegebracht. Deze maatregel komt hierna onder 2.9 kort aan de orde.

Met de mogelijkheid tot het instellen van een vordering door #BPen heeft de wetgever beoogd binnen het strafproces te voorzien in – kort gezegd – een eenvoudige en laagdrempelige procedure die ertoe leidt dat personen die schade hebben geleden als gevolg van een strafbaar feit zoveel mogelijk schadeloos worden gesteld. Als echter de vordering van de #BP naar het oordeel van de rechter een **onevenredige belasting** van het strafgeding oplevert, kan de rechter bepalen dat die vordering in het geheel of ten dele niet-ontvankelijk is en dat de #BP haar vordering, of het deel van de vordering dat niet-ontvankelijk is, slechts bij de burgerlijke rechter kan aanbrengen (art. 361, derde lid, Sv).

De aldus voorziene eenvoudige procedure biedt aan de #BP en de verdachte niet dezelfde processuele waarborgen als een gewone civielrechtelijke procedure, onder meer omdat in de context van de strafrechtelijke procedure ex art. 334 Sv **slechts in beperkte mate plaats is voor bewijslevering**. Dit bezwaar wordt echter in afdoende mate ondervangen door voornoemd art. 361, derde lid, Sv, welke bepaling mede in het licht van art. 6, eerste lid, EVRM aldus moet worden uitgelegd dat zij de strafrechter tot niet-ontvankelijkverklaring **verplicht als hij niet verzekerd acht dat beide partijen in voldoende mate in de gelegenheid zijn geweest om naar voren te brengen hetgeen zij ter staving van de vordering, onderscheidenlijk tot verweer** tegen de vordering kunnen aanvoeren en, voor zover nodig en mogelijk, daarvan bewijs te leveren.¹

Het bieden van die eenvoudige en laagdrempelige procedure tot schadeloosstelling van de #BP kan de strafrechter voor complexe afwegingen stellen, nu de rechter ervoor moet zorgen dat daarbij zowel de materiële, civielrechtelijke voorschriften als de processuele regels en waarborgen die gelden bij de beoordeling van een vordering van een #BP in acht worden genomen, terwijl de rechter daarnaast heeft te oordelen over de in de strafzaak zelf aan de orde zijnde vragen.

De Hoge Raad ziet hierin aanleiding om aan de hand van zijn eerdere rechtspraak ten behoeve van de rechtspraktijk enige aandachtspunten te bespreken die bij de beoordeling van de vordering van de #BP een rol kunnen spelen. Daarvoor bestaat temeer aanleiding nu met ingang van 1 januari 2019 de wet is uitgebreid met de mogelijkheid van verhaal van zogenoemde verplaatste schade binnen het strafproces en met de mogelijkheid van vergoeding van zogenoemde affectieschade.

Mede gelet op het grote belang dat #BPen erbij hebben op een eenvoudige wijze schadeloos gesteld te worden voor de schade die zij door een strafbaar feit hebben geleden, **beoogt deze uiteenzetting ook te voorkomen dat de strafrechter vaker dan nodig gebruikmaakt van zijn bevoegdheid een #BP in haar vordering niet-ontvankelijk te verklaren** omdat hij vindt dat de behandeling daarvan een onevenredige belasting van het strafgeding zou opleveren.

¹ HR 15 september 2006, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2006:AV2654>.

2.2 Toepasselijke wettelijke bepalingen

De volgende bepalingen zijn in het bijzonder van belang.

- Art. 51a, eerste lid, Sv:

“In deze titel wordt verstaan onder:

a. *Slachtoffer*:

1° degene die als rechtstreeks gevolg van een strafbaar feit vermogensschade of ander nadeel heeft ondervonden. Met het slachtoffer wordt gelijkgesteld de rechtspersoon die als rechtstreeks gevolg van een strafbaar feit vermogensschade of ander nadeel heeft ondervonden;

2° nabestaande: familieleden van een persoon wiens overlijden rechtstreeks veroorzaakt is door een strafbaar feit.

b. *Familieleden*: de echtgenoot, de geregistreerde partner dan wel een andere levensgezel van het slachtoffer, de bloedverwanten in rechte lijn, de bloedverwanten in de zijlijn tot en met de vierde graad en de personen die van het slachtoffer afhankelijk zijn;

(...)”

- Art. 51f Sv (tot 1 januari 2019):

“1. Degene die rechtstreeks schade heeft geleden door een strafbaar feit, kan zich terzake van zijn vordering tot schadevergoeding als #BP voegen in het strafproces.

2. Als de in het eerste lid bedoelde persoon ten gevolge van het strafbare feit is overleden, kunnen zich voegen diens erfgenamen terzake van hun onder algemene titel verkregen vordering en de personen, bedoeld in artikel 108, eerste en tweede lid, van Boek 6 BW terzake van de daar bedoelde vorderingen.

3. De in het eerste en tweede lid bedoelde personen kunnen zich eveneens voor een deel van hun vordering voegen.

(...)”

- Art. 51f, tweede lid, Sv (met ingang van 1 januari 2019):

“Als de in het eerste lid *genoemde* persoon ten gevolge van het strafbare feit is overleden, kunnen zich voegen diens erfgenamen *ter zake* van hun onder algemene titel verkregen vordering en de personen, bedoeld in artikel 108, eerste *tot en met vierde* lid, van Boek 6 BW *ter zake van de daar bedoelde vorderingen. Als de in het eerste lid genoemde persoon ten gevolge van het strafbare feit letsel heeft, kunnen zich voegen de personen, bedoeld in artikel 107, eerste lid, onder a en b, van Boek 6 BW ter zake van de daar bedoelde vorderingen.*”

- Art. 51g Sv:

“1. Bij de mededeling op grond van artikel 51a, derde lid, dat vervolging tegen een verdachte wordt ingesteld, zendt de officier van justitie een formulier voor voeging toe. Voor de aanvang van de terechtzitting geschiedt de voeging door een opgave van de inhoud van de vordering en van de gronden waarop deze berust, bij de officier van justitie die met de vervolging van het strafbare feit is belast. Deze opgave vindt plaats door middel van een door Onze Minister van Veiligheid en Justitie vastgesteld formulier of een elektronische voorziening, als bedoeld in artikel 51ac, achtste lid.

2. De officier van justitie doet van de voeging zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling aan de verdachte en, in het in het vierde lid bedoelde geval, aan diens ouders of voogd.

3. Ter terechtzitting geschiedt de voeging door de opgave, bedoeld in het eerste lid, eerste volzin, bij de rechter uiterlijk voordat de officier van justitie in de gelegenheid is gesteld overeenkomstig artikel 311 het woord te voeren. Deze opgave kan ook mondeling worden gedaan.

(...)”

- Art. 333 Sv:

“Als naar het oordeel van de rechtbank de #BP kennelijk niet ontvankelijk is, kan zij zonder nader onderzoek van de zaak de niet ontvankelijkheid van de #BP uitspreken.”

- Art. 334, eerste lid, Sv:

“De #BP kan ter terechtzitting tot het bewijs van de ten gevolge van het strafbare feit geleden schade stukken overleggen, doch geen getuigen of deskundigen aanbrengen.”

- Art. 335 Sv:

“Behoudens toepassing van art. 333 doet de rechtbank over de vordering van de benadeelde partij uitspraak gelijktijdig met de einduitspraak in de strafzaak.”

- Art. 361 Sv:

“1. Als over de vordering van de #BP gelijktijdig met de strafzaak uitspraak dient te worden gedaan, beraadslaagt de rechtbank mede over de ontvankelijkheid van de benadeelde partij, over de gegrondheid van haar vordering en over de verwijzing in de kosten door die partij, de verdachte en, in het in artikel 51g, vierde lid bedoelde geval, diens ouders of voogd gemaakt. De beraadslaging over de verwijzing in de kosten vindt ook plaats als artikel 333 toepassing heeft gevonden.

2. De #BP zal alleen ontvankelijk zijn in haar vordering als:

a. de verdachte enige straf of maatregel wordt opgelegd, dan wel in geval van toepassing van artikel 9a van het Wetboek van Strafrecht en

b. aan haar rechtstreeks schade is toegebracht door het bewezen verklaarde feit of door een strafbaar feit, waarvan in de dagvaarding is meegedeeld dat het door de verdachte is erkend en ter kennis van de rechtbank wordt gebracht, en waarmee door de rechtbank bij de strafoplegging rekening is gehouden.

3. Als behandeling van de vordering van de #BP naar het oordeel van de rechtbank een onevenredige belasting van het strafgeding oplevert, kan de rechtbank op verzoek van de verdachte of op vordering van de officier van justitie dan wel ambtshalve, bepalen dat de vordering in het geheel of ten dele niet ontvankelijk is en dat de #BP haar vordering, of het deel van de vordering dat niet ontvankelijk is, slechts bij de burgerlijke rechter kan aanbrengen.

4. Het vonnis houdt, tenzij de rechtbank met toepassing van artikel 333 zonder nader onderzoek van de zaak de niet-ontvankelijkheid van de #BP heeft uitgesproken, ook in de beslissing van de rechtbank over de vordering van de #BP. Deze beslissing is met redenen omkleed.

5. Als de rechtbank de in artikel 51g, vierde lid, bedoelde vordering van de #BP gegrond oordeelt, dan wijst zij de vordering toe ten laste van de ouders of de voogd en veroordeelt zij hen de schade te vergoeden.

6. Voorts bevat het vonnis de beslissing van de rechtbank over de verwijzing in de kosten door de #BP, de verdachte en, in het in artikel 51g, vierde lid bedoelde geval, diens ouders of voogd gemaakt.”

- Art. 592a Sv:

“Als een #BP zich in het geding heeft gevoegd, beslist de rechter die een uitspraak als bedoeld in artikel 333 of 335 doet, over de kosten door de #BP, de verdachte en, in het in artikel 51g,

vierde lid bedoelde geval, diens ouders of voogd gemaakt en ten behoeve van de tenuitvoerlegging nog te maken.”

- Art. 24c Sr:

“1. Bij de uitspraak waarbij geldboete wordt opgelegd, beveelt de rechter voor het geval dat noch volledige betaling noch volledig verhaal van het verschuldigde bedrag volgt, dat vervangende hechtenis zal worden toegepast. Als de veroordeelde een rechtspersoon is, blijft dit bevel achterwege. Artikel 51, laatste lid, is van overeenkomstige toepassing.

(...)

3. De vervangende hechtenis belooft ten minste één dag en ten hoogste een jaar. Voor elke volle € 25 van de geldboete wordt niet meer dan één dag opgelegd.

4. Wanneer een gedeelte van het verschuldigde bedrag is voldaan, vermindert de duur van de vervangende hechtenis naar evenredigheid. Heeft deze vermindering tot gevolg dat voor een gedeelte van een dag vervangende hechtenis zou moeten worden ondergaan, dan vindt afronding naar boven plaats tot het naaste aantal gehele dagen.

5. Het vorige lid is ook van toepassing in gevallen waarin de betaling geschiedt nadat al een deel van de vervangende hechtenis ten uitvoer is gelegd.

(...)”

- Art. 36f Sr (tot 1 januari 2019):

“1. Aan degene die bij rechterlijke uitspraak wegens een strafbaar feit wordt veroordeeld tot een straf of aan wie bij rechterlijke uitspraak een maatregel of een last als bedoeld in artikel 37 wordt opgelegd, of waarbij door de rechter bij de strafoplegging rekening is gehouden met een strafbaar feit, waarvan in de dagvaarding is meegedeeld dat het door de verdachte is erkend en ter kennis van de rechtbank wordt gebracht dan wel jegens wie een strafbeschikking wordt uitgevaardigd, kan de verplichting worden opgelegd tot betaling aan de staat van een som gelds ten behoeve van het slachtoffer of diens nabestaanden in de zin van artikel 51f, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering. De staat keert een ontvangen bedrag onverwijld uit aan het slachtoffer of diens nabestaanden in de zin van artikel 51f, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering.

2. De maatregel kan worden opgelegd als en voor zover de verdachte jegens het slachtoffer naar burgerlijk recht aansprakelijk is voor de schade die door het strafbare feit is toegebracht.

(...)

7. Als de veroordeelde voor een misdrijf niet of niet volledig binnen acht maanden na de dag waarop het vonnis of arrest, waarbij de maatregel bedoeld in het eerste lid is opgelegd, onherroepelijk is geworden, aan zijn verplichting heeft voldaan, keert de staat het resterende bedrag uit aan het slachtoffer dat geen rechtspersoon is. Bij algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald dat deze uitkering gedurende een in deze algemene maatregel van bestuur te bepalen tijd wordt beperkt tot slachtoffers van gewelds- en zedenmisdrijven. Bij algemene maatregel van bestuur kan tevens worden bepaald dat aan de uit te keren bedragen een bovengrens van € 5 000 of hoger wordt gesteld met dien verstande dat deze bovengrens niet geldt voor de uitkering aan slachtoffers van een gewelds- of zedenmisdrijf. De staat verhaalt het uitgekeerde bedrag, en de krachtens het vierde lid ingetreden verhogingen, op de veroordeelde.

8. De artikelen 24c en 77l, tweede tot en met zesde lid, zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de toepassing van de vervangende hechtenis of vervangende jeugddetentie de verplichting ex de maatregel tot schadevergoeding ten behoeve van het slachtoffer niet opheft.”

- Art. 36f Sr (met ingang van 1 januari 2019):

“1. Aan degene die bij rechterlijke uitspraak wegens een strafbaar feit wordt veroordeeld tot een straf of aan wie bij rechterlijke uitspraak een maatregel of een last als bedoeld in artikel 37 wordt opgelegd, of waarbij door de rechter bij de strafoplegging rekening is gehouden met een strafbaar feit, waarvan in de dagvaarding is meegedeeld dat het door de verdachte is erkend en ter kennis van de rechtbank wordt gebracht dan wel jegens wie een strafbeschikking wordt uitgevaardigd, kan de verplichting worden opgelegd tot betaling aan de staat van een som gelds ten behoeve van het slachtoffer of diens nabestaanden *de personen genoemd* in de zin van artikel 51f, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering. De staat keert een ontvangen bedrag onverwijld uit aan het slachtoffer of diens nabestaanden de personen genoemd in artikel 51f, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering.

2. De maatregel kan worden opgelegd als en voor zover de verdachte jegens het slachtoffer naar burgerlijk recht aansprakelijk is voor de schade die door het strafbare feit is toegebracht.
(...)

7. Als de veroordeelde voor een misdrijf niet of niet volledig binnen acht maanden na de dag waarop het vonnis of arrest, waarbij de maatregel bedoeld in het eerste lid is opgelegd, onherroepelijk is geworden, aan zijn verplichting heeft voldaan, keert de staat het resterende bedrag uit aan *de in de slotzin van het slachtoffer dat eerste lid genoemde personen, die geen rechtspersoon is zijn*. Bij algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald dat deze uitkering gedurende een in deze algemene maatregel van bestuur te bepalen tijd wordt beperkt tot slachtoffers van gewelds- en zedenmisdrijven. Bij algemene maatregel van bestuur kan tevens worden bepaald dat aan de uit te keren bedragen een bovengrens van € 5 000 of hoger wordt gesteld met dien verstande dat deze bovengrens niet geldt voor de uitkering aan slachtoffers van een gewelds- of zedenmisdrijf. De staat verhaalt het uitgekeerde bedrag, en de krachtens het vierde lid ingetreden verhogingen, op de veroordeelde.

8. De artikelen 24c en 77l, tweede tot en met zesde lid, zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de toepassing van de vervangende hechtenis of vervangende jeugddetentie de verplichting ex de maatregel tot schadevergoeding ten behoeve van het slachtoffer niet opheft.”

- Art. 60a Sr:

“Bij samenloop op de wijze in de artikelen 57 en 58 bedoeld, geldt voor de maatregel genoemd in artikel 36f dat de vervangende vrijheidsstraffen gezamenlijk het maximum, bepaald in artikel 24c, derde lid, niet mogen overschrijden.”

- Art. 6:83, aanhef en onder b, BW:

“Het verzuim treedt zonder ingebrekestelling in:

(...)

b. wanneer de verbintenis voortvloeit uit onrechtmatige daad of strekt tot schadevergoeding als bedoeld in artikel 74 lid 1 en de verbintenis niet terstond wordt nagekomen.”

- Art. 6:95, eerste lid, BW (met ingang van 1 januari 2019):

“De schade die op grond van een wettelijke verplichting tot schadevergoeding moet worden vergoed, bestaat in vermogensschade en ander nadeel, dit laatste voor zover de wet op vergoeding hiervan recht geeft.”

- Art. 6:96 BW:

“1. Vermogensschade omvat zowel geleden verlies als gederfde winst.

2. Als vermogensschade komen mede voor vergoeding in aanmerking:

a. redelijke kosten ter voorkoming of beperking van schade die als gevolg van de gebeurtenis waarop de aansprakelijkheid berust, mocht worden verwacht;

- b. redelijke kosten ter vaststelling van schade en aansprakelijkheid;
 - c. redelijke kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte.
3. Lid 2 onder b en c is niet van toepassing voor zover in het gegeven geval krachtens artikel 241 van het Rv de regels betreffende de proceskosten van toepassing zijn.
(...)”

- Art. 6:97 BW:

“De rechter begroot de schade op de wijze die het meest met de aard ervan in overeenstemming is. Kan de omvang van de schade niet nauwkeurig worden vastgesteld, dan wordt zij geschat.”

- Art. 6:98 BW:

“Voor vergoeding komt slechts in aanmerking schade die in zodanig verband staat met de gebeurtenis waarop de aansprakelijkheid van de schuldenaar berust, dat zij hem, mede gezien de aard van de aansprakelijkheid en van de schade, als een gevolg van deze gebeurtenis kan worden toegerekend.”

- Art. 6:102, eerste lid, BW:

“Rust op ieder van twee of meer personen een verplichting tot vergoeding van dezelfde schade, dan zijn zij hoofdelijk verbonden. Voor de bepaling van hetgeen zij krachtens artikel 10 in hun onderlinge verhouding jegens elkaar moeten bijdragen, wordt de schade over hen verdeeld met overeenkomstige toepassing van artikel 101, tenzij uit wet of rechtshandeling een andere verdeling voortvloeit.”

- Art. 6:106 BW:

“Voor nadeel dat niet in vermogensschade bestaat, heeft de benadeelde recht op een naar billijkheid vast te stellen schadevergoeding:

- a. als de aansprakelijke persoon het oogmerk had zodanig nadeel toe te brengen;
- b. als de benadeelde lichamelijk letsel heeft opgelopen, in zijn eer of goede naam is geschaad of op andere wijze in zijn persoon is aangetast;
- c. als het nadeel gelegen is in aantasting van de nagedachtenis van een overledene en toegebracht is aan de niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot, de geregistreerde partner of een bloedverwant tot in de tweede graad van de overledene, mits de aantasting plaatsvond op een wijze die de overledene, ware hij nog in leven geweest, recht zou hebben gegeven op schadevergoeding wegens het schaden van zijn eer of goede naam.”

- Art. 6:107 BW (met ingang van 1 januari 2019):

“1. Als iemand ten gevolge van een gebeurtenis waarvoor een ander aansprakelijk is, lichamelijk of geestelijk letsel oploopt, is die ander behalve tot vergoeding van de schade van de gekwetste zelf, ook verplicht tot vergoeding van:

- a. de kosten die een derde anders dan krachtens een verzekering ten behoeve van de gekwetste heeft gemaakt en die deze laatste, zo hij ze zelf zou hebben gemaakt, van die ander had kunnen vorderen; en
- b. een bij of krachtens algemene maatregel van bestuur vast te stellen bedrag of bedragen voor nadeel dat niet in vermogensschade bestaat geleden door de in lid 2 genoemde naasten van de gekwetste met ernstig en blijvend letsel.

2. De naasten, bedoeld in lid 1 onder b, zijn:

- a. de ten tijde van de gebeurtenis niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot of geregistreerde partner van de gekwetste;
- b. de levensgezel van de gekwetste, die ten tijde van de gebeurtenis duurzaam met deze een

gemeenschappelijke huishouding voert;

- c. degene die ten tijde van de gebeurtenis de ouder van de gekwetste is;
- d. degene die ten tijde van de gebeurtenis het kind van de gekwetste is;
- e. degene die ten tijde van de gebeurtenis duurzaam in gezinsverband de zorg voor de gekwetste heeft;
- f. degene voor wie de gekwetste ten tijde van de gebeurtenis duurzaam in gezinsverband de zorg heeft;
- g. een andere persoon die in een zodanige nauwe persoonlijke relatie tot de gekwetste staat, dat uit de eisen van redelijkheid en billijkheid voortvloeit dat hij voor de toepassing van lid 1 onder b als naaste wordt aangemerkt.

(...)”

- Art. 6:108 BW (met ingang van 1 januari 2019):

“1. Als iemand ten gevolge van een gebeurtenis waarvoor een ander jegens hem aansprakelijk is overlijdt, is die ander verplicht tot vergoeding van schade door het derven van levensonderhoud:

- a. aan de niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot, de geregistreerde partner en de minderjarige kinderen van de overledene, tot ten minste het bedrag van het hun krachtens de wet verschuldigde levensonderhoud;
- b. aan andere bloed- of aanverwanten van de overledene, mits deze al ten tijde van het overlijden geheel of ten dele in hun levensonderhoud voorzag of daartoe krachtens rechterlijke uitspraak verplicht was;
- c. aan degenen die al vóór de gebeurtenis waarop de aansprakelijkheid berust, met de overledene in gezinsverband samenwoonden en in wier levensonderhoud hij geheel of voor een groot deel voorzag, voor zover aannemelijk is dat een en ander zonder het overlijden zou zijn voortgezet en zij redelijkerwijze niet voldoende in hun levensonderhoud kunnen voorzien;
- d. aan degene die met de overledene in gezinsverband samenwoonde en in wiens levensonderhoud de overledene bijdroeg door het doen van de gemeenschappelijke huishouding, voor zover hij schade lijdt doordat na het overlijden op andere wijze in de gang van deze huishouding moet worden voorzien.

2. Bovendien is de aansprakelijke verplicht aan degene te wiens laste de kosten van lijkbezorging zijn gekomen, deze kosten te vergoeden, voor zover zij in overeenstemming zijn met de omstandigheden van de overledene.

3. Voorts is de aansprakelijke verplicht tot vergoeding van een bij of krachtens algemene maatregel van bestuur vast te stellen bedrag of bedragen voor nadeel dat niet in vermogensschade bestaat, geleden door de in lid 4 genoemde naasten als gevolg van het overlijden.

4. De naasten, bedoeld in lid 3, zijn:

- a. de ten tijde van de gebeurtenis niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot of geregistreerde partner van de overledene;
- b. de levensgezel van de overledene, die ten tijde van de gebeurtenis duurzaam met deze een gemeenschappelijke huishouding voert;
- c. degene die ten tijde van de gebeurtenis ouder van de overledene is;
- d. degene die ten tijde van de gebeurtenis het kind van de overledene is;
- e. degene die ten tijde van de gebeurtenis duurzaam in gezinsverband de zorg voor de overledene heeft;
- f. degene voor wie de overledene ten tijde van de gebeurtenis duurzaam in gezinsverband de zorg heeft;
- g. een andere persoon die ten tijde van de gebeurtenis in een zodanige nauwe persoonlijke

relatie tot de overledene staat, dat uit de eisen van redelijkheid en billijkheid voortvloeit dat hij voor de toepassing van lid 3 als naaste wordt aangemerkt.
(...)”

- Art. 6:119, eerste lid, BW:

“De schadevergoeding, verschuldigd wegens vertraging in de voldoening van een geldsom, bestaat in de wettelijke rente van die som over de tijd dat de schuldenaar met de voldoening daarvan in verzuim is geweest.”

- Art. 6:162 BW:

“1. Hij die jegens een ander een onrechtmatige daad pleegt, welke hem kan worden toegerekend, is verplicht de schade die de ander dientengevolge lijdt, te vergoeden.
2. Als onrechtmatige daad worden aangemerkt een inbreuk op een recht en een doen of nalaten in strijd met een wettelijke plicht of met hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt, een en ander behoudens de aanwezigheid van een rechtvaardigingsgrond.
3. Een onrechtmatige daad kan aan de dader worden toegerekend, als zij te wijten is aan zijn schuld of aan een oorzaak welke krachtens de wet of de in het verkeer geldende opvattingen voor zijn rekening komt.”

- Art. 139 Rv (hierna: Rv):

“Als de gedaagde niet op de eerste of op een door de rechter nader bepaalde roldatum in het geding verschijnt dan wel verzuimt advocaat te stellen of, als verschuldigd, het griffierecht niet tijdig voldoet hoewel hem dat bij dagvaarding was aangezegd, en de voorgeschreven termijnen en formaliteiten in acht zijn genomen, verleent de rechter verstek tegen hem en wijst hij de vordering toe, tenzij deze hem onrechtmatig of ongegrond voorkomt.”

- Art. 149 Rv:

“1. Tenzij uit de wet anders voortvloeit, mag de rechter slechts die feiten of rechten aan zijn beslissing ten grondslag leggen, die in het geding aan hem ter kennis zijn gekomen of zijn gesteld en die overeenkomstig de voorschriften van deze afdeling zijn komen vast te staan. Feiten of rechten die door de ene partij zijn gesteld en door de wederpartij niet of niet voldoende zijn betwist, moet de rechter als vaststaand beschouwen, behoudens zijn bevoegdheid bewijs te verlangen, zo vaak aanvaarding van de stellingen zou leiden tot een rechtsgevolg dat niet ter vrije bepaling van partijen staat.
2. Feiten of omstandigheden van algemene bekendheid, en algemene ervaringsregels mogen door de rechter aan zijn beslissing ten grondslag worden gelegd, ongeacht of zij zijn gesteld, en behoeven geen bewijs.”

- Art. 150 Rv:

“De partij die zich beroept op rechtsgevolgen van door haar gestelde feiten of rechten, draagt de bewijslast van die feiten of rechten, tenzij uit enige bijzondere regel of uit de eisen van redelijkheid en billijkheid een andere verdeling van de bewijslast voortvloeit.”

- Art. 236 Rv:

“1. Beslissingen die de rechtsbetrekking in geschil betreffen en zijn vervat in een in kracht van gewijsde gegaan vonnis, hebben in een ander geding tussen dezelfde partijen bindende kracht. (...)
3. Het gezag van gewijsde wordt niet ambtshalve toegepast.”

- Art. 237 Rv:

“1. De partij die bij vonnis in het ongelijk wordt gesteld, wordt in de kosten veroordeeld. De kosten mogen echter geheel of gedeeltelijk worden gecompenseerd tussen echtgenoten of geregistreerde partners of andere levensgezellen, bloedverwanten in de rechte lijn, broers en zusters of aanverwanten in dezelfde graad, en als partijen over en weer op enkele punten in het ongelijk zijn gesteld. Ook kan de rechter de kosten die nodeloos werden aangewend of veroorzaakt, voor rekening laten van de partij die deze kosten aanwendde of veroorzaakte.

2. Bij een tussenvonnis kan de beslissing over de kosten tot het eindvonnis worden aangehouden.

3. Het bedrag van de kosten waarin de verliezende partij wordt veroordeeld, wordt, voor zover die kosten vóór de uitspraak zijn gemaakt en niet aan haar zijde zijn gevallen, bij het vonnis vastgesteld.

4. De na de uitspraak ontstane kosten worden op verzoek van de partij in het voordeel van wie een kostenveroordeling is uitgesproken, begroot door de rechter die het vonnis heeft gewezen. Deze geeft daarvoor een bevelschrift af. Hiertegen is geen hogere voorziening toegelaten. (...)”

- Art. 238 Rv:

“1. In zaken waarin partijen in persoon kunnen procederen, wordt, als de wederpartij van de in het ongelijk gestelde partij zonder gemachtigde procedeert, onder de kosten waarin laatstgenoemde partij wordt veroordeeld, opgenomen een door de rechter te bepalen bedrag voor noodzakelijke reis- en verblijfkosten van die wederpartij. De rechter kan onder de kosten waarin de in het ongelijk gestelde partij wordt veroordeeld, ook opnemen een door hem te bepalen bedrag voor noodzakelijke verletkosten van de wederpartij.

2. Procedeert de wederpartij van de in het ongelijk gestelde partij met een gemachtigde, dan wordt onder die kosten een door de rechter te bepalen bedrag opgenomen voor salaris en noodzakelijke verschotten van de gemachtigde, tenzij de rechter om in het vonnis te vermelden redenen anders beslist.”

- Art. 239 Rv:

“In zaken waarin partijen niet in persoon kunnen procederen, kunnen van de kosten van de wederpartij slechts de salarissen en verschotten van de advocaat van die wederpartij ten laste van de in het ongelijk gestelde partij worden gebracht.”

- Art. 241 Rv:

“Ter zake van verrichtingen waarvoor de in de artikelen 237 tot en met 240 bedoelde kosten een vergoeding plegen in te sluiten, zoals die ter voorbereiding van gedingstukken en ter instructie van de zaak, kan jegens de wederpartij geen vergoeding op grond van artikel 96, tweede lid, van Boek 6 BW worden toegekend, maar zijn alleen de regels betreffende proceskosten van toepassing. (...)”

‘Rechtstreekse schade’ (art. 51f, eerste lid, Sv; art. 361, tweede lid aanhef en onder b, Sv)
2.3.1 De #BP kan in het strafproces vergoeding vorderen van de schade die zij door een strafbaar feit heeft geleden als tussen het bewezenverklaarde handelen van de verdachte en de schade voldoende verband bestaat om te kunnen aannemen dat de #BP door dit handelen rechtstreeks schade heeft geleden.

Voor de beantwoording van de vraag of zodanig verband bestaat zijn de concrete

omstandigheden van het geval bepalend.² Voor het aannemen van zodanig verband is niet vereist dat de schade betrekking heeft op voorwerpen die in de bewezenverklaring zijn vermeld.³ Evenmin geldt met betrekking tot vermogensdelicten als bovengrens aan de schadevergoeding het bedrag dat de verdachte door het bewezenverklaarde misdrijf heeft verworven.⁴ Voorts is niet vereist dat de #BP is getroffen in een belang dat door de overtreden strafbepaling rechtstreeks wordt beschermd.⁵

2.3.2 Van zodanige schade die de #BP rechtstreeks door een strafbaar feit heeft geleden, was bijvoorbeeld sprake als waarin:⁶

- i. de #BP door de verdachte was mishandeld en haar schade bestond uit de reparatiekosten van de fiets die zij had laten vallen op het moment dat de verdachte op haar afkwam en haar mishandelde;⁷
- ii. de #BP een vergoeding vorderde van het geld dat door een onbekend gebleven persoon is opgenomen nadat de verdachte de bankpas van de #BP had gestolen;⁸
- iii. de #BP vergoeding vorderde van loon, gederfd door het opnemen van een vrije dag vanwege de door de verdachte in haar woning gepleegde inbraak;⁹
- iv. de #BP vergoeding vorderde van schade die was ontstaan doordat de politie op zoek was naar (mede)daders van de door de verdachte gepleegde inbraak en daarbij schade toebrengt aan een deur in de woning van de #BP.¹⁰ [top](#)

Schade

2.4.1 Voor vergoeding aan de #BP komt overeenkomstig de regels van het materiële burgerlijk recht slechts in aanmerking de schade die de #BP heeft geleden als gevolg van de onrechtmatige gedragingen van de verdachte, voor zover deze schade op de voet van art. 6:98 BW aan de verdachte kan worden toegerekend. Deze schade kan bestaan uit **vermogensschade** en, voor zover de wet daarop aanspraak geeft, **ander nadeel** (art. 6:95, eerste lid, BW).

a) Vermogensschade (art. 6:96 BW)

2.4.2 Vermogensschade kan zowel **geleden verlies** als **gederfde winst** omvatten (art. 6:96, eerste lid, BW). Zij bestaat uit de daadwerkelijke verandering die het vermogen van de benadeelde partij door het strafbare feit heeft ondergaan. Uitgangspunt is dus de vergoeding van de concreet geleden schade.

Bij beschadiging of verlies van een zaak kan in veel gevallen worden gekozen voor

² HR 22 april 2014, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2014:959> en HR 5 juli 2016, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2016:1522>.

³ HR 17 oktober 2017, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2017:2637>.

⁴ HR 16 mei 2017, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2017:885>.

⁵ HR 5 juli 2016, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2016:1522>.

⁶ Vgl. ook HR 30 maart 2004,

<http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2004:AO3291> (aanrijding tussen geheele auto en politieauto bij aanhouding), HR 11 november 2014,

<http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2014:3148> (openlijke geweldpleging door het gooien van verfbommen naar personen, waarbij een verfbom op een auto terecht komt).

⁷ HR 27 januari 2015, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2015:134>.

⁸ HR 29 januari 2002, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2002:AD7013>.

⁹ HR 6 november 2012, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2012:BX5551>.

¹⁰ HR 18 december 2018, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2018:2335>.

berekening van de schade uitsluitend aan de hand van de (vervangings)waarde van die zaak in het economisch verkeer (abstracte schadeberekening). Als het een beschadigde zaak betreft waarvan herstel mogelijk en economisch verantwoord is, zal het geldbedrag waarin de waardevermindering van de zaak kan worden uitgedrukt in het algemeen gelijk zijn aan de – naar objectieve maatstaven berekende – herstelkosten. Als herstel van de zaak niet meer mogelijk of niet verantwoord is en in geval van zaakverlies, wordt de waarde van de zaak vergoed. Ook in andere, bijzondere gevallen kan – zowel op praktische gronden als om redenen van billijkheid – een uitzondering op voornoemd uitgangspunt van concrete schadeberekening worden aanvaard.¹¹

Als de omvang van de schade niet nauwkeurig kan worden vastgesteld, wordt zij geschat (art. 6:97 BW).

2.4.3 Als vermogensschade komen ex art. 6:96, tweede lid, BW mede voor vergoeding in aanmerking:

- a. redelijke kosten ter voorkoming of beperking van schade die als gevolg van de gebeurtenis waarop de aansprakelijkheid berust, mocht worden verwacht;¹²
- b. redelijke kosten ter vaststelling van schade en aansprakelijkheid,¹³ waaronder ook zijn begrepen de kosten die de #BP heeft gemaakt om het gepleegde strafbare feit aan het licht te brengen;¹⁴
- c. redelijke kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte.

Onder vermogensschade in de hiervoor bedoelde zin zijn echter niet begrepen de door een #BP gemaakte kosten voor rechtsbijstand; deze zijn te rekenen tot de hierna te bespreken proceskosten waaromtrent de rechter ex art. 592a Sv in de daar bedoelde gevallen een afzonderlijke beslissing dient te geven. [top](#)

b) Ander nadeel dat voor vergoeding in aanmerking komt: immateriële schade (art. 6:106 BW)

2.4.4 Art. 6:106 BW geeft een **limitatieve opsomming** van gevallen waarin deze bepaling recht geeft op vergoeding van **immateriële schade** als gevolg van onrechtmatig handelen, te weten in geval van:

- a. oogmerk om zodanige schade toe te brengen, bijvoorbeeld als de verdachte iemand heeft gedood met het oogmerk aan de #BP immateriële schade toe te brengen;¹⁵
- b. aantasting in de persoon: 1) door het oplopen van lichamelijk letsel, 2) door schade in zijn eer of goede naam of 3) op andere wijze;
- c. bepaalde gevallen van aantasting van de nagedachtenis van een overledene.

2.4.5 Van de onder b.3) bedoelde **aantasting in de persoon ‘op andere wijze’** is in ieder geval sprake als de #BP **geestelijk letsel** heeft opgelopen. Degene die zich hierop beroept, zal voldoende concrete gegevens moeten aanvoeren waaruit kan volgen dat in verband met de

¹¹ HR 5 december 2008, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2008:BE9998>, rov. 3.4.

¹² HR 21 september 1999,

<http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:1999:ZD1533> (kosten van inschrijving voor een nieuwe woning “om uit de buurt van de verdachte te komen”).

¹³ HR 8 januari 2013, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2013:BY5333> .

¹⁴ HR 22 april 2008, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2008:BB7077> .

¹⁵ HR 26 oktober 2001, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2001:AB2775> .

omstandigheden van het geval psychische schade is ontstaan. Daartoe is vereist dat naar objectieve maatstaven het bestaan van geestelijk letsel kan worden vastgesteld. Ook als het bestaan van geestelijk letsel in voornoemde zin niet kan worden aangenomen, is niet uitgesloten dat de aard en de ernst van de normschending en van de gevolgen daarvan voor de benadeelde, meebrengen dat van de in art. 6:106, aanhef en onder b, BW bedoelde aantasting in zijn persoon ‘op andere wijze’ sprake is. In zo een geval zal degene die zich hierop beroept de aantasting in zijn persoon met concrete gegevens moeten onderbouwen. Dat is slechts anders als de aard en de ernst van de normschending meebrengen dat de in dit verband relevante nadelige gevolgen daarvan voor de benadeelde zo voor de hand liggen, dat een aantasting in de persoon kan worden aangenomen.¹⁶ Van een aantasting in de persoon ‘op andere wijze’ als bedoeld in art. 6:106, aanhef en onder b, BW is **niet al sprake bij de enkele schending van een fundamenteel recht**.¹⁷

Vergoeding van immateriële schade zoals onder b.3) bedoeld kan ook plaatsvinden als door het waarnemen van het strafbare feit of door de directe confrontatie met de ernstige gevolgen ervan, een hevige emotionele schok bij de #BP is teweeggebracht, waaruit geestelijk letsel voortvloeit, hetgeen zich met name zal kunnen voordoen als iemand tot wie de aldus getroffen in een nauwe affectieve relatie staat, bij het tenlastegelegde is gedood of gewond (zogenoemde ‘**shockschade**’).¹⁸

c) ‘affectieschade’ en ‘verplaatste schade’; uitbreiding per 1 januari 2019

2.4.6 Onder de limitatieve opsomming in art. 6:106 BW valt niet de schade in verband met het verdriet om het overlijden of het door ernstig en blijvend letsel gekwetst raken van een naaste, de zogenoemde ‘affectieschade’. Door de inwerkingtreding op 1 januari 2019 van de Wet van 11 april 2018 tot wijziging BW, het Wetboek van Strafvordering en het Wetboek van Strafrecht teneinde de vergoeding van affectieschade mogelijk te maken en het verhaal daarvan en het verhaal van verplaatste schade door derden in het strafproces te bevorderen (Stb. 2018, 132), wordt de kring van tot schadevergoeding gerechtigden echter verruimd in die zin dat het voor de in art. 6:107, tweede lid, BW en art. 6:108, vierde lid, BW genoemde naasten van slachtoffers mogelijk wordt om een (**forfaitaire**) vergoeding van affectieschade te vorderen als sprake is van overlijden of ernstig en blijvend letsel van het slachtoffer. Art. 51f, tweede lid, Sv is gewijzigd in die zin dat deze naasten zich in het strafproces kunnen voegen met de hier aan de orde zijnde vordering tot vergoeding van ‘affectieschade’.

2.4.7 Met betrekking tot het overgangsrecht blijkt uit de wetsgeschiedenis dat deze verruiming slechts gevolgen heeft ten aanzien van schadeveroorzakende gebeurtenissen die plaatsvinden na de inwerkingtreding van deze wetswijziging per 1 januari 2019.¹⁹

¹⁶ HR 15 maart 2019, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2019:376> , waaruit blijkt dat dit laatste zich voordeed in de zaken die aan de orde waren in HR 9 juli 2004, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2004:AO7721> (Oudejaarsrellen) en HR 18 maart 2005, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2005:AR5213> (Wrongful life).

¹⁷ HR 15 maart 2019, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2019:376> .

¹⁸ Vgl. HR 27 september 2016, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2016:2201> en HR 4 oktober 2016, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2016:2241> .

¹⁹ Memorie van toelichting bij het wetsvoorstel dat heeft geleid tot voornoemde Wet van 11 april 2018, Kamerstukken II 2014/15, 34 257, nr. 3, p. 9.

2.4.8 Daarnaast is art. 51f, tweede lid, Sv gewijzigd in die zin dat derden zich met ingang van 1 januari 2019 in het strafproces kunnen voegen ter zake van de **kosten die zij ten behoeve van het slachtoffer hebben gemaakt**, de zogenoemde ‘**verplaatste schade**’ zoals bedoeld in art. 6:107, eerste lid onder a, BW. Dit betreft kosten die het slachtoffer, als niet de derde maar hijzelf deze zou hebben gemaakt, van de verdachte had kunnen vorderen; in de wetsgeschiedenis worden als voorbeelden genoemd de reparatiekosten van een fiets, die de ouders voor hun rekening nemen na een ongeval van hun kind, en de kosten die ouders hebben gemaakt voor de medische behandeling en begeleiding van een misbruikt kind.²⁰

De omstandigheid dat art. 6:107 BW aan derden een eigen recht op schadevergoeding toekent ter zake van ‘verplaatste schade’ en de thans op grond van art. 51f, tweede lid, Sv bestaande mogelijkheid voor die derden om zich ter zake daarvan te voegen in het strafproces, doen overigens niet af aan de bevoegdheid van het slachtoffer om, als #BP, ook zelf vergoeding van deze schade te vorderen. Bij een en ander verdient aantekening dat, als de verdachte de schade heeft vergoed aan de derde die de kosten daadwerkelijk heeft gemaakt, hij in zoverre ook tegenover het slachtoffer is bevrijd en omgekeerd.²¹ **top**

Wettelijke rente

2.5 De #BP kan betaling van de – overeenkomstig de criteria van het Burgerlijk Wetboek te berekenen – wettelijke rente vorderen over het bedrag dat zij aan schade heeft geleden; dit kan op het voegingsformulier (of het bijbehorende schadeonderbouwingsformulier), bij aparte brief of mondeling ter zitting in eerste aanleg. De #BP moet uitdrukkelijk aanspraak maken op de wettelijke rente; de rechter kan deze rente niet ambtshalve toewijzen.²² In beginsel is de wettelijke rente ex art. 6:83, aanhef en onder b, BW zonder ingebrekestelling verschuldigd vanaf het moment waarop de schade die het gevolg is van de onrechtmatige daad van de verdachte, is ingetreden.²³

Opmerking verdient dat de omstandigheid dat de #BP niet heeft gevorderd dat de wettelijke rente wordt vergoed, er niet aan in de weg staat dat de rechter bepaalt dat de op de voet van art. 36f Sr opgelegde betalingsverplichting (schadevergoedingsmaatregel) moet worden vermeerderd met de wettelijke rente. **top**

Hoofdelijke aansprakelijkheid

2.6 Hoofdelijke aansprakelijkheid bestaat als en voor zover meerdere personen verplicht zijn tot vergoeding van dezelfde schade (art. 6:102 BW), hetgeen doorgaans het geval is als de schade is ontstaan door onrechtmatige gedragingen van twee of meer personen.²⁴ Dit is anders bij de beantwoording van de vraag in hoeverre hoofdelijkheid bestaat voor een verplichting tot betaling van het bedrag van het wederrechtelijk verkregen voordeel op grond van art. 36e,

²⁰ Kamerstukken II 2014/15, 34 257, nr. 6, p. 14 respectievelijk nr. 3, p. 20.

²¹ Vgl. HR 5 december 2008,

<http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2008:BE9998>, rov. 3.7.

²² HR 11 januari 2000, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2000:AA4262> (vgl. ook HR 9 september 2014,

²³ HR 21 januari 2014, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2014:123>; HR 9 september 2014, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2014:2652>, rov. 2.4.

²⁴ HR 3 december 2002, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2002:AE9053>

zevende lid, Sr, nu het daarbij niet gaat om aansprakelijkheid voor toegebrachte schade, maar om voordeel dat de betrokkene daadwerkelijk heeft behaald.²⁵

Als de rechter oordeelt dat sprake is van hoofdelijkheid moet hij dit bij de toewijzing van de vordering van de #BP en bij het opleggen van de schadevergoedingsmaatregel tevens in het dictum tot uitdrukking brengen. Aldus wordt duidelijk dat de door de wet aan hoofdelijkheid verbonden gevolgen – waaronder de bevrijding van de schuldenaar in geval van betaling door een medeschuldenaar (art. 6:7, tweede lid, BW) – intreden. Ook de gedragingen van een **medeplichtige** kunnen de grondslag vormen voor diens hoofdelijke aansprakelijkheid tot vergoeding van de door het strafbare feit veroorzaakte schade.²⁶ [top](#)

Proceskosten

2.7.1 Ex art. 592a Sv dient de rechter in zijn uitspraak tevens te beslissen over de kosten door de #BP gemaakt en ten behoeve van de tenuitvoerlegging nog te maken, welke beslissing ex art. 361, zesde lid, Sv in de uitspraak dient te worden opgenomen.²⁷ De wettelijke voorschriften met betrekking tot de motivering van rechterlijke uitspraken strekken zich niet uit tot de daarin opgenomen beslissing omtrent de hoogte van de kosten noch tot de vaststelling van wat tot die kosten moet worden gerekend. De begroting van de proceskosten is een feitelijke beslissing die geen motivering behoeft.

2.7.2 De kosten van rechtsbijstand zijn niet aan te merken als schade die rechtstreeks is geleden door het strafbare feit zoals bedoeld in art. 51f, eerste lid, Sv, maar als proceskosten zoals hiervoor bedoeld.²⁸ Als een #BP dergelijke proceskosten als onderdeel van de schade in de zin van art. 51f Sv vordert, dient zij in zoverre in die vordering niet-ontvankelijk te worden verklaard. Het voorgaande brengt mee dat dergelijke kosten ook niet in aanmerking kunnen worden genomen bij de oplegging van de in art. 36f, eerste lid, Sr voorziene schadevergoedingsmaatregel.²⁹

2.7.3 Een redelijke uitleg van art. 592a Sv brengt mee dat bij de begroting van de daar bedoelde kosten dezelfde maatstaf wordt gehanteerd als in civiele procedures.³⁰ Bij dat uitgangspunt dienen enkele kanttekeningen te worden geplaatst. In civiele procedures wordt doorgaans bij de begroting van door een in het ongelijk gestelde partij te vergoeden proceskosten een zogenoemd liquidatietarief gehanteerd, zoals neergelegd in het op rechtspraak.nl gepubliceerde 'Salarissen in rolzaken kanton' of 'Liquidatietarief rechtbanken en hoven'. Zo een liquidatietarief is geen recht in de zin van art. 79 RO, maar slechts een de rechter niet bindende richtlijn.³¹ Een dergelijke richtlijn leent zich bovendien niet steeds voor directe toepassing op de door de raadsman verrichte werkzaamheden ten behoeve van de

²⁵ Vgl. HR 7 april 2015, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2015:878> .

²⁶ HR 9 oktober 2012, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2012:BX5554> ; HR 6 november 2018, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2018:2016> .

²⁷ HR 16 juni 2015, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2015:1656> , rov. 3.3.1.

²⁸ Vgl. HR 21 september 1999, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:1999:ZD1533> .

²⁹ Vgl. HR 18 april 2000, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2000:ZD1786>

³⁰ Vgl. HR 29 mei 2001, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2001:AB1819>

³¹ Vgl. HR 3 april 1998, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:1998:ZC2621>

#BP die zich in het strafproces heeft gevoegd.³²

In civiele procedures blijft in geval van een kostenveroordeling ten gunste van een met toevoeging procederende partij de toevoeging buiten beschouwing en plegen de kosten van rechtsbijstand eveneens te worden begroot aan de hand van het toepasselijke liquidatietarief. Het is vervolgens aan de advocaat van deze partij om deze proceskosten te innen. Op grond van art. 32, derde lid, Besluit vergoedingen rechtsbijstand brengt de Raad voor de Rechtsbijstand de proceskostenvergoeding in mindering op de aan de rechtsbijstandverlener toekomende toevoegingsvergoeding, behoudens het bepaalde in het vijfde lid.³³

2.7.4 Een niet-ontvankelijkverklaring van de vordering van de #BP op de grond dat behandeling van de vordering een onevenredige belasting van het strafgeding oplevert, brengt niet zonder meer mee dat de #BP zelf de kosten moet dragen die zij heeft moeten maken ten behoeve van de voeging in het strafproces. De beslissing om in een zodanig geval – waarbij is bepaald dat de #BP haar vordering slechts bij de burgerlijke rechter kan aanbrengen – de verdachte te verwijzen in de door de benadeelde partij gemaakte kosten, behoeft wel motivering.³⁴ [top](#)

Beoordeling en beslissing rechter

2.8.1 Voor de toewijsbaarheid van de vordering van de #BP gelden niet de bewijs(minimum)regels van het Wetboek van Strafvordering maar de **regels van stelplicht en bewijslastverdeling in civiele** zaken.³⁵ Overeenkomstig de hoofdregel van art. 150 Rv rust op de #BP die een vordering instelt in beginsel de last de feiten en omstandigheden te stellen – en in geval van betwisting daarvan bewijs bij te brengen – die tot toewijzing van de vordering kunnen leiden.³⁶ In de context van het strafproces heeft die stelplicht in het bijzonder betrekking op de feiten en omstandigheden die niet kunnen worden vastgesteld aan de hand van uit het strafdossier af te leiden gegevens met betrekking tot het aan de verdachte tenlastegelegde strafbare feit, hetgeen in het bijzonder geldt voor feiten en omstandigheden die bepalend zijn voor de aard en omvang van de gevorderde schade.

2.8.2 Als de verdachte de vordering van de #BP **betwist** zal de rechter aan de hand van de onderbouwing van de stellingen over en weer moeten beoordelen of de feiten en omstandigheden die tot toewijzing van de vordering kunnen leiden in voldoende mate zijn komen vast te staan.

2.8.3 Als de verdachte de vordering van de #BP **niet (gemotiveerd) betwist**, zal de rechter uitgaan van de juistheid van de daaraan ten grondslag gelegde feiten (vgl. art. 149 Rv) en zal de vordering in de regel worden toegewezen, tenzij de vordering onrechtmatig of ongegrond voorkomt of zich het hiervoor onder 2.1 bedoelde geval voordoet waarin de rechter door de beperkingen van het strafproces niet verzekerd acht dat beide partijen in voldoende mate in de

³² Vgl. HR 26 februari 2002,

<http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2002:AD8866> .

³³ HR 22 januari 2019, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2019:87> .

³⁴ HR 23 november 2010,

<http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2010:BM9405> .

³⁵ HR 14 februari 2012, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2012:BU8755> .

Vgl. ook HR 3 oktober 2006,

<http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2006:AW3559> , rov. 3.3.2.

³⁶ Vgl. HR 14 februari 2017, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2017:221>

gelegenheid zijn geweest hun stellingen en onderbouwingen met betrekking tot de toewijsbaarheid genoegzaam naar voren te brengen. In laatstgenoemd geval ligt het in de rede dat de #BP niet-ontvankelijk is en zij haar vordering bij de burgerlijke rechter kan aanbrengen. Slechts in gevallen waarin de niet-toewijsbaarheid niet volgt uit de beperkingen van het strafproces, de #BP genoegzaam in de gelegenheid is geweest haar vordering te onderbouwen en de ongegrondheid van die vordering in voldoende mate is komen vast te staan, kan de rechter ervoor kiezen de vordering af te wijzen.

2.8.4 Het staat de rechter vrij in zijn oordeel over een vordering van de #BP **gedeeltelijk** een inhoudelijke beslissing te nemen in de vorm van een toe- of afwijzing, en de vordering voor het resterende deel niet-ontvankelijk te verklaren. Een dergelijke splitsing van de vordering maakt het voor de strafrechter mogelijk te beslissen over dat deel van de vordering waarvan de behandeling niet een onevenredige belasting van het strafgeding oplevert, terwijl de #BP het resterende deel van haar vordering aan de burgerlijke rechter kan voorleggen.³⁷ Het voorgaande betekent echter niet dat de strafrechter op grond van zijn voorlopig oordeel een gevorderd (schade)bedrag geheel of gedeeltelijk kan toewijzen bij wege van **voorschot**, in afwachting van een definitief oordeel van de civiele rechter.³⁸

2.8.5 De rechter dient tegelijk met de einduitspraak in de strafzaak ook op de vordering van de #BP te beslissen (art. 335 Sv), tenzij hij de #BP op grond van evidente omstandigheden kennelijk niet-ontvankelijk acht en hij haar zonder nadere behandeling van de vordering niet-ontvankelijk verklaart (art. 333 Sv).

Aan een onherroepelijk geworden uitspraak van de strafrechter komt gezag van gewijsde toe op de voet van art. 236, eerste lid, Rv voor zover daarin de vordering van de benadeelde partij (gedeeltelijk) is toe- of afgewezen.³⁹

2.8.6 Art. 361, vierde lid, Sv schrijft voor dat de beslissing op de vordering van de benadeelde partij met redenen is omkleed. De begrijpelijkheid van de beslissingen over de vordering van de #BP is mede afhankelijk van de wijze waarop (en de stukken waarmee) enerzijds de vordering is onderbouwd en anderzijds daartegen verweer is gevoerd. Naarmate de vordering uitvoeriger en specifiekere wordt weersproken, zal de motivering van de toewijzing van de vordering dus meer aandacht vragen.⁴⁰

2.8.7 Met inachtneming van hetgeen hiervoor onder 2.4 al is overwogen, **begroot** de rechter de schade op de wijze die het meest met de aard ervan in overeenstemming is. Als de omvang van de schade zonder nader onderzoek dat een onevenredige vertraging van het strafgeding zou opleveren, niet nauwkeurig kan worden vastgesteld, kan die omvang in veel gevallen worden **geschat** (art. 6:97 BW). De rechter dient in zijn motivering van die schatting zoveel mogelijk aan te sluiten bij de vaststaande feiten.⁴¹ Als de gehele schade of een

³⁷ HR 19 maart 2002, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2002:AD8963> .

³⁸ Vgl. HR 19 maart 2002,

<http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2002:AD8963> .

³⁹ HR 15 september 2006,

<http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2006:AV2654> .

⁴⁰ Vgl. HR 18 november 2008,

<http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2008:BF0173> en HR 17 oktober 2006,

<http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2006:AY7391> .

⁴¹ HR 20 november 2007,

<http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2007:BB2965> , rov. 3.7-3.8.

bepaalde schadepost wordt geschat op een bepaald bedrag impliceert de beslissing met betrekking tot die schade(post) de afwijzing van hetgeen meer werd gevorderd, tenzij uit die beslissing blijkt dat sprake is van een gedeeltelijke toewijzing zoals hiervoor onder 2.8.4 bedoeld.

De **begroting van immateriële schade geschiedt naar billijkheid** met inachtneming van alle omstandigheden van het geval, waaronder de aard van de aansprakelijkheid en de ernst van het aan de aansprakelijke te maken verwijt, en, in geval van letselschade, de aard van het letsel, de ernst van het letsel (waaronder de duur en de intensiteit), de verwachting ten aanzien van het herstel en de leeftijd van het slachtoffer. Voorts dient de rechter bij de begroting, als mogelijk, te letten op de bedragen die door Nederlandse rechters in vergelijkbare gevallen zijn toegekend.⁴²

Dat de vordering van de #BP strekt tot vergoeding van zogenoemde 'shockschade' als hiervoor onder 2.4.5 bedoeld, sluit niet uit dat deze vordering zich leent voor behandeling in een strafgeding.⁴³ **top**

De schadevergoedingsmaatregel (art. 36f Sr)

2.9.1 Art. 36f Sr bepaalt, kort gezegd, dat de rechter aan de verdachte de verplichting kan opleggen tot betaling aan de Staat van een geldbedrag ten behoeve van het slachtoffer of de personen genoemd in art. 51f, tweede lid, Sv, als en voor zover de verdachte jegens het slachtoffer naar burgerlijk recht aansprakelijk is voor de schade die door het strafbare feit is toegebracht. Ook voor het opleggen van de schadevergoedingsmaatregel is daarnaast vereist dat sprake is van de hiervoor onder 2.3.1 bedoelde 'rechtstreekse schade'.⁴⁴

2.9.2 Uit de bewoordingen en de geschiedenis van de totstandkoming van art. 36f Sr volgt dat de in die bepaling bedoelde maatregel een **strafrechtelijke sanctie** is die los van de beslissing in de voegingsprocedure kan worden opgelegd.⁴⁵ De schadevergoedingsmaatregel kan door de rechter **ook worden opgelegd als het slachtoffer geen schadevergoeding heeft gevorderd** of niet in zijn vordering kan worden ontvangen.⁴⁶ Hieruit volgt ook dat de rechter niet is gehouden het bedrag van de betalingsverplichting als bedoeld in art. 36f Sr op hetzelfde bedrag te stellen als het bedrag waarvoor hij de daarmee verband houdende vordering van de #BP heeft toegewezen. Zoals onder 2.5 al is overwogen, staat de omstandigheid dat de #BP niet heeft gevorderd dat de wettelijke rente wordt vergoed, er bijvoorbeeld niet aan in de weg dat de rechter bepaalt dat de op de voet van art. 36f Sr opgelegde betalingsverplichting wordt vermeerderd met de wettelijke rente. Noch uit de tekst van de wet, noch uit de wetsgeschiedenis vloeit voort dat de mogelijkheid tot het opleggen van die schadevergoedingsmaatregel afhankelijk is gesteld van de opeisbaarheid van het vorderingsrecht van het slachtoffer.⁴⁷

⁴² HR 4 oktober 2016, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2016:2241> en HR 17 november 2000, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2000:AA8358> .

⁴³ Vgl. HR 27 september 2016, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2016:2201> .

⁴⁴ HR 7 februari 2017, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2017:175> , vgl. HR 17 oktober 2017, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2017:2637> .

⁴⁵ HR 3 december 2002, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2002:AE9053> .

⁴⁶ HR 5 juli 2011, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2011:BQ5730> en HR 16 maart 1993, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:1993:AD1844> .

⁴⁷ HR 13 juli 2010, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2010:BM0912> .

Hetgeen hiervoor onder 2.7 is overwogen, brengt mee dat de **proceskosten**, waaronder begrepen de kosten van rechtsbijstand, **niet** in aanmerking kunnen worden genomen bij de oplegging van de in art. 36f, eerste lid, Sr voorziene maatregel.

2.9.3 Als voor dezelfde schade zowel de vordering van de #BP wordt toegewezen als de schadevergoedingsmaatregel wordt opgelegd, dient de rechter in de uitspraak op te nemen dat de verdachte is gekweten van zijn plicht tot schadeloosstelling van het slachtoffer als en voor zover hij heeft voldaan aan één van de hem opgelegde wijzen van vergoeding van de door het slachtoffer geleden schade.⁴⁸

2.9.4 Als sprake is van **hoofdelijke aansprakelijkheid kan ook de schadevergoedingsmaatregel voor het totale schadebedrag** worden opgelegd. Zoals hiervoor onder 2.6 is overwogen dient eventuele hoofdelijke aansprakelijkheid bij het opleggen van de schadevergoedingsmaatregel tot uitdrukking te worden gebracht.

2.9.5 In art. 36f, zesde lid, Sr is art. 24c Sr van overeenkomstige toepassing verklaard. Dat betekent dat de rechter – met inachtneming van de in het derde lid van laatstgenoemd artikel omschreven begrenzing en de daar gegeven berekeningsmaatstaf – dient te bepalen hoeveel dagen hechtenis bij gebreke van volledige betaling of verhaal van het vastgestelde bedrag zal worden toegepast, waarbij moet worden opgemerkt dat in het jeugdstrafrecht afwijkende regels gelden. De **vervangende hechtenis** heeft dus betrekking op de vastgestelde betalingsverplichting in haar geheel.⁴⁹ De aan de schadevergoedingsmaatregel te verbinden hechtenis belooft **ten hoogste een jaar**. Op grond van art. 60a Sr in verbinding met art. 24c, derde lid, Sr geldt dit maximum **ook** in een geval waarin de oplegging van **meerdere schadevergoedingsmaatregelen samenloopt**.⁵⁰

2.9.6 De **draagkracht** van de verdachte speelt bij de bepaling van de hoogte van het in de schadevergoedingsmaatregel begrepen schadebedrag **geen rol**. Niettemin kan het gebrek aan draagkracht onder omstandigheden voor de rechter reden zijn ervan af te zien de schadevergoedingsmaatregel op te leggen. Slechts in uitzonderlijke gevallen kan daarvan sprake zijn. Daarbij kan in het bijzonder worden gedacht aan gevallen waarin op voorhand vaststaat dat het opleggen van een schadevergoedingsmaatregel slechts zal leiden tot het in de toekomst tenuitvoerleggen van vervangende hechtenis. De rechter behoeft slechts dan in het bijzonder de redenen op te geven waarom van een daaromtrent ingenomen standpunt wordt afgeweken als dat standpunt, voldoende onderbouwd, dat uitzonderlijke karakter van het geval duidelijk maakt.⁵¹

Door de inwerkingtreding op 1 januari 2019 van de hiervoor onder 2.4.6 vermelde Wet van 11 april 2018 is art. 36f Sr gewijzigd in die zin dat de aldaar genoemde affectieschade en verplaatste schade ook in een op te leggen schadevergoedingsmaatregel kunnen worden betrokken.

3. beoordeling van het middel

3.1 Het middel klaagt dat het Hof de toewijzing van de vordering van de #BP onvoldoende heeft gemotiveerd.

⁴⁸ HR 20 maart 2012, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2012:BV2855> .

⁴⁹ HR 3 december 2002, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2002:AE9053> .

⁵⁰ HR 26 juni 2012, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2012:BW9182> .

⁵¹ HR 22 december 2015, <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2015:3694> .

3.2.1 Het Hof heeft ten laste van de verdachte bewezenverklaard dat:

“1. hij in de periode van 1 februari 2013 tot en met 12 april 2013 te Utrecht, tezamen en in vereniging met een of meer anderen opzettelijk heeft geteeld in een pand aan de [a-straat 1] een hoeveelheid van in totaal ongeveer 250 hennepplanten, zijnde hennep een middel vermeld op de bij de Opiumwet behorende lijst II;

2. hij in de periode van 1 februari 2013 tot en met 12 april 2013 te Utrecht, tezamen en in vereniging met een ander of anderen met het oogmerk van wederrechtelijke toe-eigening in een pand (perceel [a-straat 1]) heeft weggenomen een hoeveelheid (elektrische) energie, toebehorende aan Stedin Netbeheer B.V., waarbij verdachte en zijn mededader(s) het weg te nemen goed onder hun bereik hebben gebracht door middel van verbreking;

3. hij in de periode 1 februari 2013 tot en met 12 april 2013 te Utrecht, tezamen en in vereniging met een ander of anderen opzettelijk en wederrechtelijk een gebouw (te weten [a-straat 1]) toebehorende aan [betrokkene 1] heeft beschadigd.”

3.2.2 Deze bewezenverklaring steunt op onder meer het volgende bewijsmiddel:

“Het in de wettelijke vorm opgemaakte proces-verbaal aangifte (als bijlage op pagina 79-80 van het proces-verbaal genummerd PL091A-2013080639) voor zover inhoudende - zakelijk weergegeven - als verklaring van [betrokkene 1]:

Ik doe aangifte van vernieling, gepleegd tussen 1 februari 2013 en 12 april 2013 te Utrecht. Op 12 april 2013 kwam mijn vrouw bij mijn woning aan de [a-straat 1] te Utrecht aan. Zij zag dat de woning was gebruikt voor een hennepkwekerij. Ik kan de goederen die vernield zijn als volgt beschrijven. Op de begane grond is de voordeur opengebroken. In twee deuren op de begane grond zijn vijf sloten vernield. Ik zag dat de trap vanaf de begane grond naar de eerste verdieping kapot was. Ik zag dat de verf van de trap was en dat er gaten in de trap zaten. Ik zag dat op de eerste etage de vloer was opgeboid. Ik zag dat de planken omhoog waren gebogen. Ik zag dat op de eerste etage aan zeventien muren beschadigingen waren. Ik zag dat in de slaapkamer een gat van ongeveer 10 bij 10 centimeter was geboord naar de meterkast. Ik zag dat in de hobbykamer het behang kapot was en dat de vloerbedekking kapot was. Ik zag dat de deur van het washok kapot was. Ik zag dat in de badkamer de tegelvloer beschadigd was. Ik zag dat de trap tussen de eerste en tweede etage kapot was. Ik zag dat de verf van de trap af was en dat één spijl niet meer aan de trap zat. Ik zag dat op de tweede etage het behang beschadigd was.”

3.3.1 Bij de aan de Hoge Raad gezonden stukken van het geding bevindt zich een ‘Schadeopgaveformulier Misdrijven’ van de #BP [betrokkene 1] met bijlagen. Dit formulier houdt onder meer in:

“2.1 Gestolen en/of beschadigde goederen

- Slaapkamermuur gesloopt; alle muren op 1e verdieping beschadigd en vol met gaten. € 3158,00, nummer bijlage 2 & 4.
- Vurenhouten vloer beschadigd en doorweekt (1e verdieping); vervangen door laminaat € 514,02, nummer bijlage 2 & 5.
- Ondervloer 1e verdieping doorweekt € 130,14.
- Overige posten op extra blad, bedrag € 5850,00, totaal € 9652,16, nummer bijlage 1.”

De bij het schadeopgaveformulier gevoegde bijlage 1 houdt het volgende in:

“2.1 Gestolen en/of beschadigde goederen

- Tegelvloer badkamer (Portugese plavuizen) beschadigd door waterton en chemicaliën. Dient vervangen te worden (6 m²), bedrag € 2000,-, nummer bijlage 2.
- Voordeur en kozijn opengebroken door politie voor inspectie hennepkwekerij, bedrag € 750,-.
- Behang vervangen in hobbykamer 1e verdieping, bedrag € 500,-, nummer bijlage 2.

- Behang vervangen in slaapkamer 2e verdieping en trapgat, bedrag € 1000,-, nummer bijlage 2.
- Gat in de betonvloer (10 cm x 10 cm) van de slaapkamer op de 1e verdieping naar de meterkast, bedrag € 100,-.
- Trap begane grond – 1e verdieping, hout van de treden en de verlaag flink beschadigd. Bedrag € 650,-.
- Trap 1e verdieping – 2e verdieping, hout van de treden en de verlaag flink beschadigd. Spijlen van de balustrade doorgezaagd. Bedrag € 850,-, nummer bijlage 2.
- Subtotaal extra schadeposten, € 5.850,-.
- Overig
- Verwijderen van puin van hennepkwekerij (3000 kg), bedrag € 899,46, nummer bijlage 12.
- Telefoonkosten V.S. - Nederland, bedrag € 87,16, nummer bijlage 13.
- (...)
- Huurderving: Het huis was dusdanig vernield, dat het niet opnieuw verhuurd kon worden, totdat de meest noodzakelijke reparaties waren voltooid. In mei 2013 t/m augustus 2013 kon er geen huur worden ontvangen. (4 x € 1275,-) Bedrag € 5100,-, nummer bijlage 3,4.
- Schoonmaak alle kamers, zoals bepaald in het huurcontract, artikel 17.3, bedrag € 400,-, nummer bijlage 3.
- Alle gordijnen laten stomen en ophangen vanwege wiet- en rooklucht, zoals bepaald in het huurcontract, artikel 17.4, bedrag € 300,-, nummer bijlage 3. (...)

3.3.2 Het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep houdt onder meer het volgende in: “De raadsman voert het woord tot verdediging, zakelijk weergegeven: (...)

Wat betreft de vordering van de #BP merk ik het volgende op. De schade aan de slaapkamer zou 3158 euro zijn. Er wordt verwezen naar bijlage 4, er is een Excel sheet overgelegd maar er is verder geen concrete onderbouwing waaruit het bedrag precies is opgebouwd. De gehele vordering, zeker gezien de omvang, was niet geschikt voor behandeling door de politierechter. Dit was meer iets geweest voor de civiele rechter. Er worden lukraak bedragen opgesomd, maar daar moet nader onderzoek naar worden gedaan. Er zijn ook geen bonnen. De vervanging van het laminaat is deels onderbouwd met bonnen van Carpet Right. Ik verzoek om de vordering ten aanzien van het bedrag van 3158 euro niet-ontvankelijk te verklaren. Ten aanzien van de vervanging van de ondervloer van het laminaat kom ik op een bedrag van 380 euro waar bonnen van aanwezig zijn en 114 euro voor onderleggers. Die twee bedragen zijn toewijsbaar. Ik verzoek om de immateriële schade niet-ontvankelijk te verklaren. De kosten voor elektriciteit, watergebruik en sloten openbreken zijn toewijsbaar. Ten aanzien van de gevolgschade geldt dat er geen onderbouwing is. Er worden bedragen genoemd maar er zijn geen concrete stukken. Dit deel van de vordering kan beter bediscussieerd worden bij de civiele rechter. Het betreft een arbitrair bedrag en het vereist meer onderbouwing. Voor de kosten van de inspectie door de politie is geen onderbouwing. De kosten voor het behang à 1000 euro zijn ook niet onderbouwd met bonnen. Het bedrag van 5850 euro moet niet-ontvankelijk worden verklaard. De post die ziet op verwijderen van puin is toewijsbaar, evenals de telefoonkosten. De kostenposten die daaronder worden opgesomd zijn wat mij betreft niet-ontvankelijk, ook omdat dat een civiele kwestie is die eerst uitgezocht moeten worden. Ook de huurderving hoort bij een civiele rechter thuis. Een bedrag van € 4.307,88 is toewijsbaar, voor het overige verzoek ik u om de #BP niet-ontvankelijk te verklaren.

De voorzitter geeft de #BP nog de gelegenheid het woord te voeren.

De benadeelde [betrokkene 1] voert het woord, zakelijk weergegeven:

De kosten waar de raadsman over spreekt zijn soms schattingen omdat het veelal schade betreft die nog steeds aanwezig is. Ik heb nog geen geld gehad om alles te repareren. Wij leven nog steeds met schade. Ik wacht al vier jaar tot deze strafzaak is geëindigd, zodat we verder kunnen en het geld hebben om ook de rest van de schade aan te pakken. Ik zou het verschrikkelijk vinden om opnieuw een civiele procedure op te starten om deze kosten te verhalen. De verdachte heeft nooit spijt betuigd of zijn excuses aangeboden. Alle kosten die tot op de cent gespecificeerd zijn, daar heb ik wel bonnen of bewijsstukken van. De ronde bedragen zijn inderdaad schattingen. Wij hebben diverse klusbedrijven over de vloer gehad die ons geholpen hebben met de schattingen. Helaas is tot op heden nog niet alle schade gerepareerd.

De advocaat-generaal voert het woord tot repliek, zakelijk weergegeven:

(...)

De #BP heeft vandaag voldoende en deugdelijk uitgelegd hoe de schade is onderbouwd en hoe bepaalde kosten nog niet concreet kunnen worden ingevuld, omdat die reparaties nog moeten plaatsvinden. De #BP geeft aan dat de begroting door professionals is gedaan. Meer onderbouwing kan de #BP niet verschaffen.

De raadsman voert het woord tot dupliek, zakelijk weergegeven:

(...)

Volgens de advocaat-generaal is de vordering van de #BP voldoende onderbouwd. De #BP zegt dat het gaat om schattingen. Dat betekent dat de kosten arbitrair zijn en daar is in het strafproces geen ruimte voor. Als je een professional laat kijken naar de schade, dan maakt hij een offerte op. Die stukken zie ik hier niet maar daarmee had de #BP in ieder geval iets meer handen en voeten kunnen geven aan de schattingen. Het niet willen procederen bij een civiele rechter mag niet meespelen bij de beoordeling van de vordering. Het moet voldoende duidelijk zijn dat de kosten ook echt zijn gemaakt. Ik blijf dus bij het standpunt dat de vordering maar voor een beperkt bedrag toewijsbaar is.”

3.3.3 Het Hof heeft de verdachte veroordeeld tot betaling van € 20.269,72 aan [betrokkene 1] als #BP. Het heeft daartoe het volgende overwogen:

“Vordering van de #BP [betrokkene 1]

De #BP heeft zich in eerste aanleg in het strafproces gevoegd met een vordering tot schadevergoeding. Deze bedraagt € 28.304,72. De vordering is bij het vonnis waarvan beroep toegewezen tot een bedrag van € 26.304,72. De #BP heeft zich in hoger beroep opnieuw gevoegd voor het bedrag van haar oorspronkelijke vordering.

Met de politierechter is het hof van oordeel dat € 1.000 in verband met het verloren gaan van vrije tijd en € 1.000 in verband met immateriële schade niet voor vergoeding in aanmerking komen. Daarnaast is het hof van oordeel dat ook het ‘boetebedrag’ van € 6.035 niet beschouwd kan worden als schade dat veroorzaakt is door de bewezenverklaarde feiten, zodat het hof ook dat onderdeel niet zal toewijzen.

Uit het onderzoek ter terechtzitting is het hof voldoende gebleken dat de #BP als gevolg van het onder 1, 2 en 3 bewezenverklaarde handelen van verdachte rechtstreeks schade heeft geleden tot na te melden bedrag. Verdachte is tot vergoeding van die schade

gehouden zodat de vordering tot dat bedrag zal worden toegewezen.

Voor het overige de #BP in haar vordering niet worden ontvangen en kan zij haar vordering slechts bij de burgerlijke rechter aanbrengen.

Om te bevorderen dat de schade door verdachte wordt vergoed, zal het hof de maatregel van artikel 36f van het Wetboek van Strafrecht opleggen op de hierna te noemen wijze.”

3.4 In de kern klaagt het middel, onder verwijzing naar hetgeen namens de verdachte in hoger beroep is aangevoerd, dat de toewijzing door het Hof van een aantal in de schriftuur aangeduide schadeposten onbegrijpelijk is omdat het slechts schattingen betreft.

De #BP heeft, blijkens hetgeen hiervoor onder 3.3.1 is weergegeven, aan zijn vordering ten grondslag gelegd dat de desbetreffende schadeposten zien op schade aan de woning van de verdachte, welke schade het gevolg is van de bewezenverklarde feiten, kort gezegd het medeplegen van hennepcultuur en diefstal van elektriciteit in die woning en beschadiging van die, door de verdachte gehuurde, woning. Voorts heeft de #BP, zoals hiervoor onder 3.3.2 weergegeven, zijn vordering onderbouwd door erop te wijzen dat de schade aan de woning voor een deel nog niet is hersteld en dat de daarvoor nog te maken kosten zijn geschat. Gelet op hetgeen hiervoor, in het bijzonder onder 2.4.2, is overwogen, is het oordeel van het Hof dat de omstandigheid dat deze kosten zijn geschat niet aan toewijzing van die kosten in de weg staat, niet onbegrijpelijk en toereikend gemotiveerd. Voor zover het middel hierover klaagt, faalt het.

Ook voor het overige kan het middel niet tot cassatie leiden. Dit behoeft, gezien art. 81, eerste lid, RO, geen nadere motivering nu het middel in zoverre niet noopt tot beantwoording van rechtsvragen in het belang van de rechtseenheid of de rechtsontwikkeling.

De Hoge Raad doet uitspraak nadat meer dan 2 jaren zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Dat brengt mee dat de redelijke termijn als bedoeld in art. 6, eerste lid, EVRM is overschreden. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde

4 Ambtshalve beoordeling van de bestreden uitspraak

Volgt: arrest en vermindering van de taakstraf in verband met undue delay met verwerping van het beroep voor het overige.

[top](#)